Y Gweithdrefnau ar Farwolaeth y Brenin

Corff Cymeradwyo: Gweithrediaeth y Brifysgol

Dyddiad Cymeradwyo: 15 Ebrill 2025

Perchennog y polisi: Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Allanol

Cyswllt ar gyfer y polisi: Steve Thomas, stt38@aber.ac.uk

Statws y polisi: Diwygiad

Fersiwn: 1.0

Dyddiad y golygiad diwethaf: Ebrill 2025

Dyddiad y golygiad nesaf: Ebrill 2027

Y Gweithdrefnau ar Farwolaeth y Brenin

1. Diben y ddogfen hon

    1. Nod y gweithdrefnau hyn yw rhoi canllawiau ar gyfer ymateb y Brifysgol pan fydd y Brenin yn marw.

    2. Dylid darllen y ddogfen hon ar y cyd â'r *Protocol codi baneri ym Mhrifysgol Aberystwyth*, ac mae copi ohono yn https://www.aber.ac.uk/cy/about-us/corporate-information/policies/.

    3. Mae'r gweithdrefnau a ddisgrifir yn y ddogfen hon yn berthnasol i farwolaeth y Brenin yn unig. Fel rheol bydd y Brifysgol yn nodi marwolaeth aelodau eraill o Deulu Brenhinol Prydain neu Ffigurau Cenedlaethol o Bwys yn unol â *Phrotocol codi baneri ym Mhrifysgol Aberystwyth*

2. Rhoi'r Gweithdrefnau hyn ar Waith

    1. Rhoddir y gweithdrefnau hyn ar waith gan yr Is-Ganghellor (neu, os nad yw'n bresennol, gan y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus) pan geir datganiad ffurfiol bod y Brenin wedi marw.

    2. Palas Buckingham a / neu Stryd Downing fydd yn gwneud y datganiad ffurfiol am y farwolaeth. Rhoddir hysbysiad hefyd ar wefan y Teulu Brenhinol (https://www.royal.uk/). Bydd y Brifysgol yn ofalus wrth sicrhau na fydd yn rhoi'r gweithdrefnau hyn ar waith mewn ymateb i adroddiadau heb eu cadarnhau ar y cyfryngau nac i ddyfaliadau yn y cyfryngau cymdeithasol.

    3. Ceir amserlen yn Atodiad A sy'n rhoi crynodeb o sut y bydd y Brifysgol yn ymateb i'r farwolaeth.

3. Baneri

    1. Wrth i’r gweithdrefnau hyn gael eu rhoi ar waith, bydd pob baner yn y brifysgol yn cael eu gostwng fel y byddant ar eu hanner[1], yn unol â *Phrotocol codi baneri ym Mhrifysgol Aberystwyth*. Ar yr un pryd, bydd Baner yr Undeb yn disodli'r faner ar yr ail bolyn baner wrth fynedfa Campws Penglais, ac yn cael ei chodi ar ei hanner wrth ochr y Ddraig Goch.

    2. Drannoeth y farwolaeth (sef 'Diwrnod y Proclamasiwn' pan gyhoeddir y Brenin neu'r Frenhines newydd), codir pob baner i frig y polyn o 11:00. Bydd pob baner yn aros wrth frig y polyn tan 13:00 y trannoeth, pan fyddant yn cael eu gostwng drachefn i'w hanner. Noder

[1] "Dylid codi baneri ar eu hanner tua dwy ran o dair o’r ffordd i fyny rhwng pen uchaf y polyn baner a’r gwaelod, gydag o leiaf uchder y faner rhwng ymyl uchaf y faner a phen uchaf y polyn baner." (pwynt 3.3; *Protocol codi baneri ym Mhrifysgol Aberystwyth*).

y dylai’r holl amseroedd a restrir gael eu cadarnhau gan ffynonellau swyddogol, sy'n debygol o fod yr amseroedd a gyhoeddir gan y cyfryngau.

3. Bydd pob baner yn aros ar ei hanner wedyn tan 09:00 y bore, drannoeth yr Angladd Wladwriaethol (11 diwrnod ar ôl diwrnod y farwolaeth).

4. Cyfathrebu â'r Staff a'r Myfyrwyr

1. Bydd y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus yn trefnu bod gohebiaeth briodol yn cael ei hanfon at y staff a'r myfyrwyr cyn gynted ag y bo modd ar ôl i'r Gweithdrefnau hyn gael eu rhoi ar waith.

2. Bydd yr ohebiaeth hon yn rhoi crynodeb o sut y bydd y Brifysgol yn nodi'r farwolaeth, yn unol â'r Gweithdrefnau hyn, gan roi gwybodaeth benodol am:
   a. Llyfrau Cydymdeimlo;
   b. Ennyd o dawelwch;
   c. Trefniadau'r Ŵyl Banc (at ddiwrnod yr Angladd Wladwriaethol); a
   d. Lle y bo'n berthnasol, rhoi gwybod y bydd gohebiaeth bellach yn cael ei hanfon, os oes goblygiadau i arholiadau neu seremonïau graddio (gweler 6.2).

5. Llyfrau Cydymdeimlo

1. Bydd Pennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor yn gwneud trefniadau priodol i sicrhau bod Llyfrau Cydymdeimlad ar gael i staff a myfyrwyr y Brifysgol. Gall y Brifysgol benderfynu cydweithio ar ddarparu Llyfrau Cydymdeimlad gyda phartneriaid lleol eraill. Pan fydd y Brifysgol yn agor ei Llyfrau Cydymdeimlad ei hun, bydd y rhain yn cael eu hagor ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl y farwolaeth.

2. Dylai Llyfrau Cydymdeimlad fod ar ffurf rhwymwyr dalennau rhydd (i alluogi aildrefnu tudalennau a gweithredu os cânt eu difrodi). Dylid dewis lleoliadau priodol ar gyfer Llyfrau Cydymdeimlad, gyda darpariaeth ar gyfer y canlynol:
   a. Bwrdd o faint da, sydd wedi'i orchuddio â lliain addas;
   b. Cyflenwad o ysgrifbinnau;
   c. Ffotograff o'r Brenin; a
   d. Blodau.

3. Dylai Llyfrau Cydymdeimlad gael eu cau ar ddiwedd y diwrnod ar ôl diwrnod yr angladd. Ar ôl eu cau, dylid trosglwyddo Llyfrau Cydymdeimlad i'r Rheolwr Llywodraethu Gwybodaeth i'w cynnwys yn archifau corfforaethol y sefydliad, a dylid anfon llythyr gan Bennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor at yr Archifydd Brenhinol i'w hysbysu am Lyfrau Cydymdeimlad y Brifysgol.

6. Digwyddiadau a drefnasid i'w cynnal yn y cyfnod Galaru

1. Bydd y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus yn adolygu'r rhaglen o ddigwyddiadau a oedd wedi'u trefnu i'w cynnal yn y Brifysgol, neu ganddi, yn ystod y cyfnod galaru, a bydd yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r digwyddiadau, eu canslo neu eu gohirio.

2. Efallai y bydd angen gohirio unrhyw seremonïau graddio a oedd wedi'u trefnu i'w cynnal yn ystod y cyfnod Galaru. Rhoddir ystyriaeth bellach i'r mater hwn yn unol â gweithdrefnau Parhad Busnes y Brifysgol.

3. Bydd darlithoedd, arholiadau, Diwrnodau Agored a Diwrnodau i Ymgeiswyr yn parhau yn ystod y cyfnod Galaru, ac eithrio diwrnod yr Angladd Wladwriaethol (a fydd yn Ŵyl y Banc). Cymerir camau priodol, fel y bo'n briodol, i aildrefnu unrhyw ddarlithoedd, arholiadau neu ddigwyddiadau sydd angen eu canslo.

7. Ennyd o dawelwch

Mae’n bosibl y cynhelir dau funud o dawelwch ledled y DU ar ddiwrnod yr Angladd Wladwriaethol. Os bydd y diwrnod hwnnw yn Ŵyl y Banc swyddogol, bydd y Brifysgol ar gau ar y diwrnod hwnnw (ac eithrio gweithgareddau sy'n hanfodol i'w busnes). Bydd y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus yn anfon gohebiaeth briodol at y staff a'r myfyrwyr i roi gwybod iddynt am unrhyw drefniadau ffurfiol i gadw'r tawelwch am ddau funud ar y campws.

ATODIAD A: Amserlen

Er y gallai'r amserlen hon newid yn unol ag unrhyw ganllawiau pellach a gyhoeddir, bydd ymateb y Brifysgol yn cyd-fynd â'r amserlen isod:

Diwrnod	Amser	Disgrifiad	Gweithredu	Swyddog Cyfrifol	Nodiadau
D		Cyhoeddiad ffurfiol bod y Brenin wedi marw	Rhoddir ar waith y Gweithdrefnau i'w dilyn ar farwolaeth y Brenin	Yr Is-Ganghellor (neu os yw'n absennol, y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus).	Gweler pwynt 2.1
			Codir Baner yr Undeb ar yr ail bolyn baner wrth fynedfa Campws Penglais. Gostyngir holl faneri'r brifysgol i'w hanner.	Pennaeth Rheoli Cyfleusterau	Gweler pwynt 3.1
			Anfonir gohebiaeth briodol at y staff a'r myfyrwyr	Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Allanol	Gweler pwynt 4.2.
D+1		Diwrnod y Proclamasiwn	Agor Llyfrau Cydymdeimlad (os ydynt wedi'u lleoli ar y campws)	Pennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor	Ar D+1 (neu'r diwrnod gwaith cyntaf ar ôl y farwolaeth). Gweler bwyntiau 5.1 a 5.2.
	11:00		Gostwng holl faneri'r brifysgol i'w hanner.	Pennaeth Rheoli Cyfleusterau	Gweler pwynt 3.2.
D+2	13:00		Gostyngir holl faneri'r brifysgol i'w hanner.	Pennaeth Rheoli Cyfleusterau	Gweler pwynt 3.2.
D+10	11:00	Yr Angladd Wladwriaethol (Gŵyl y Banc o bosibl)	Dau funud o ddistawrwydd ledled y DU		Gweler pwynt 7.
D+11	09:00		Disodlir Baner yr Undeb sydd ar yr ail bolyn baner wrth fynedfa Campws Penglais gan y faner a godir fel arfer (yn	Pennaeth Rheoli Cyfleusterau	Gweler pwynt 3.3.

			unol â’r *Protocol codi baneri ym Mhrifysgol Aberystwyth*). Gostwng holl faneri’r brifysgol i'w hanner.		
	17:00		Cau Llyfrau cydymdeimlad (lle bo hynny'n berthnasol)	Pennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor	Gweler pwynt 5.3.
			Anfon llythyr at yr Archifydd Brenhinol ynglŷn â llyfrau cydymdeimlad (lle bo hynny'n berthnasol)	Pennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor	Gweler pwynt 5.3.